

Beslutningsforslag nr. B 92. Fremsat den 7. februar 1986 af Carsten Andersen (SF), Agerschou (SF), Birthe Hansen (SF), Leif Hermann (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om det sociale udvalgs forpligtelser i forbindelse med uden- og indenretlig afhøring af børn og unge under 18 år

Folketinget pålægger socialministeren at udfærdige en bekendtgørelse om det sociale udvalgs forpligtelser i forbindelse med uden- og indenretlig afhøring af børn og unge under 18 år i overensstemmelse med nedenstående retningslinjer:

1. Når det sociale udvalg underrettes om afhøring hos politiet, skal det sende en repræsentant i følgende tilfælde
 - a. afhøring af førstegangssigtede,
 - b. afhøring af en sigtet, der nægter sig skyldig,
 - c. afhøring af en sigtet, hvor der kan blive tale om fremstilling i grundlovsforhør med henblik på varetægtsfængsling,
 - d. afhøring, hvor den sigtede selv eller forældrene ønsker forvaltningens tilstedeværelse,
 - e. afhøring af mistænkte under 15 år, medmindre der er tale om rene bagatelsager eller forældrene er til stede.

I andre tilfælde bør det sociale udvalg så vidt muligt sende en repræsentant.

2. Efter modtagelsen af underretning om afhøring skal det sociale udvalg underrette barnets eller den unges forældre, medmindre forældrene ikke kan findes eller underretning vil stride imod barnets eller den unges tarv.

3. Når det sociale udvalg modtager underretning om afholdelse af grundlovsforhør eller om afhøring i retten af en sigtet/tiltalt, skal det sende en repræsentant.

4. Ved afhøring hos politiet og i retten af børn under 15 år som vidner i straffesager skal det sociale udvalg sende en repræsentant.

Det sociale udvalgs repræsentant har til opgave under en afhøring hos politiet at støtte barnet eller den unge samt påse, at afhøringen foregår med en efter sagens karakter og barnets eller den unges alder afpasset skånsomhed.

Det sociale udvalgs repræsentant skal under afhøringen forholde sig neutral og må ikke deltage aktivt i udspørgningen.

Formålet med repræsentantens tilstedeværelse er endvidere, at forvaltningen tidligst muligt kommer i kontakt med barnet eller den unge og vedkommendes familie for at kunne vurdere behovet for hjælpeforanstaltninger.

Ved tilstedeværelse under afhøring i retten er det repræsentantens opgave at støtte barnet eller den unge samt bidrage til, at retsmødet får et forløb og et resultat, der i så høj grad som muligt tilgodeser barnets eller den unges tarv.

Bemærkninger til forslaget

Der findes i de til bistandsloven knyttede cirkulærer og vejledninger ingen regler for, hvilke funktioner en repræsentant for det sociale udvalg har, når han/hun, jfr. retsplejelovens § 752, stk. 2 og rigsadvokatens cirkulære nr. 174 af 4. august 1966, pkt. 50, tilkaldes af politiet til at overvære afhøringen af en sigtet under 18 år.

Bestemmelsen i cirkulære nr. 191 af 9. oktober 1975 om rådgivning og tilsyn pkt. 28 g, sidste afsnit, handler om repræsentantens tilstedeværelse under en fogedsag om samkvemsret og under afhøring i retten af et barn under 15 år som vidne eller sigtet for en forbrydelse. (Det sidste er helt upraktisk. Et barn under den kriminelle lavalder kan ikke være sigtet, og et mistænkt barn afhøres ikke i retten i praksis).

Bestemmelsen udtaler om disse tilfælde, at repræsentanten har pligt til at møde, »men kun for at bistå eller berolige barnet i den givne situation«. Cirkulæret omfatter altså ikke afhøring ved politiet, og mangelen på konkret udformede retningslinjer for denne situation føles som et problem for de mødende repræsentanter for det sociale udvalg.

Mange lokale socialforvaltninger har derfor udarbejdet deres egne retningslinjer, som nok i hovedsagen følger princippet i cirkulære nr. 191 af 9. oktober 1975, men som i øvrigt varierer meget.

Specielt med hensyn til afhøring af mistænkte børn under 15 år, for hvem retsplejelovens retssikkerhedsmæssige garantier principielt ikke gælder, og som ikke har ret til en forsvarer, er det af største vigtighed, at den tilkaldte repræsentant for det sociale udvalg har klare retningslinjer for, hvorle-

des barnets rettigheder skal varetages, og i visse tilfælde får en egentlig pligt til at give møde under afhøringen.

Der henvises nærmere til en artikel i Juristen 1983, side 69 ff, af Beth Grothe Nielsen, omhandlende problemerne omkring lovovertrædere under den krinelle lavalder.

Specielt hvad angår et barn under 15 år, findes det uholdbart, at politiet kan tilbageholde uden tidsbegrænsning, og uden at forældrene skal underrettes. Der bør derfor i disse tilfælde være en ubetinget pligt for det sociale udvalgs repræsentant til at give sådan underretning.

Hvis en ung mellem 15 og 18 år afhøres i retten som sigtet eller tiltalt, vil der være en forsvarer til stede. Alligevel må det anses for vigtigt, at det sociale udvalgs repræsentant også er til stede, uanset om der konkret er tale om, at de sociale myndigheder er impliceret i udformningen af de reaktioner, der skal følge på den unges kriminelle forhold. Dels bør det sociale udvalg følge enhver ung under 18 år, som har problemer med det strafferetlige system, dels er det en støtte for den unge, at der er andre end retssystemets egne aktører til stede i retten.

Ved afhøring i retten af børn fremgår det allerede af ovennævnte cirkulære, at det sociale udvalgs repræsentant har pligt til at møde. I den udstrækning udvalget får kendskab til afhøring af børn som vidner (ofre) hos politiet (politiet har ikke underretningspligt i disse tilfælde), bør der være en tilsvarende mødepligt for udvalgets repræsentant.